

ДО
Председателя на Конституционния
съд
Госпожа П.Панова

ПРАВНО МНЕНИЕ

От проф.д-р Христина Балабанова

Относно: установяване на противоконституционност на чл.2,ал.2 от Закона за държавния бюджет на Република България /ДВ,бр18/ от 04.03.2022.

Уважаема госпожо Председател,
Уважаеми господа конституционни съдии,

Поканена съм с определение от 14.04.22г на Конституционния съд да изразя правно мнение по к.д. № 5 от 2022г.

По допустимост на искането

Искането е допустимо,отправено от субект,който е оправомощен да сезира Конституционния съд по реда на чл.150,ал.1 от КРБ.Представено е в срок ,при спазване на форма, съдържание, реквизити,предмет.

По основателност на искането

До Конституционния съд често са отправяни подобни искания през годините,което води и до богата и утвърдена съдебна практика на същия.

Ако анализираме внимателно Решенията на Конституционния съд по тази проблематика, може да се установят две основни линии, които взаимно се допълват.

Според първата -бюджетът на съдебната власт е независим, самостоятелен. Съставянето и изпълнението са извън сферата на изпълнителната власт, без да се накърняват бюджетните правомощия на Народното събрание.

Министерският съвет получава проектобюджета на съдебната власт за да го включи в този вид, в който му е представен в проекта на държавния бюджет/чл.87, ал.2 от К/.

В този смисъл са и решения: Решение №18 по к.д. 19/1993, Решение № 8 по к.д. 5/2007, Решение №17 по к.д.13/1995г/, Решение № 7 по к.д.1/2005/ и др.

Втората линия доразвива това виждане и го допълва.

Конституционната повеля няма да бъде изпълнена, както когато не се осигуряват никакви средства, така и когато поради недостиг на тези средства тези органи може и да не функционират пълноценно през част от бюджетната година. За част от годината може да липсват средства, а това води до невъзможност за осъществяване на дейността им.

Конституционно недопустимо е установени от Основния закон държавни органи да функционират само дотолкова, доколкото са осигурени средства чрез Закона за държавния бюджет.

Това разбиране на Конституционния съд изразено в : Решение №4 по к.д 3/ 2015 ,Решение № 4 по к. д. 2/2003 и др.

Те всъщност очертават втората линия от анализа на разбирането на Конституционния съд по отношение бюджета на съдебната власт. Вж още Решение по дело 2/2022, Решение №4 по к.д.2/2003г и др

Съгласно чл.117, ал.3 на Конституцията, съдебната власт има самостоятелен бюджет. Законодателят особено държи на този факт като проява на независимостта на съдебната власт и за това го е отделил в самостоятелна алинея. Нещо повече предприети са изменения и в Закона за съдебната власт, които да обезпечат конституционния постулат. Законодателната власт трябва съблюдава тези изисквания посочени в цитирания закон в противен случай е налице нарушение на принципа за разделение на властите. Няма власт, която да доминира над другите. Ако законодателната власт не

съблюдава това ,не осигури баланс ще сме изправени пред диктат , примат на законодателната власт над съдебната, а това противоречи на чл.8 на Конституцията.

С измененията на Закона за съдебната власт/ДВ.бр28/2016/ влязоха в сила и някои допълнителни изисквания при изготвяне бюджета на съдебната власт.Става дума за нормативно развита и то в императивен аспект процедура по приемане и предлагане на НС на проектобюджета на съдебната власт.

Съгласно чл.362 Министърът на правосъдието предлага проект за бюджет на съдебната власт и го внася в Пленума на Висшия съдебен съвет.

Според чл.364,ал.1 от Закона за съдебната власт Министерският съвет от своя страна внася в Народното събрание проект за държавния бюджет заедно с проекта на бюджета на съдебната власт ,предложен от Пленума на Висшия съдебен съвет.

Законът на съдебната власт съдържа императивни норми в този случай, нито МС ,нито Министърът на правосъдието могат да внасят корекции.Те го внасят в Народното събрание,така както е предложен от Пленума на Висшия съдебен съвет.

Нещо повече чл.364, ал2 от цитирания закон казва, че Народното събрание изслушва доклада на Пленума на Висшия съдебен съвет, представен от негов представител/ т.е. в присъствието на оторизиран от Пленума на ВСС представител на съдебната власт/.

От искането е видно,че предложението за намаляване на бюджета на прокуратурата е внесено от група народни представители преди второ четене на законопроекта.

Нормата на закона обаче е императивна ,тя е задължителна и за законодателната власт,макар,че тя е приела Закона за съдебната власт.Цялата процедура чл.362 и следващите от Закона за съдебната власт е императивна и правните субекти трябва да се съобразяват с това. Без да се накърняват бюджетните правомощия на Народното събрание, последното трябва да установи баланс в този случай.

Това обаче не е направено, а в нарушение на законоустановена процедура, средствата са намалени.А бюджетът на съдебната власт макар и съставна част на държавния бюджет е самостоятелен и независим.

Принципът на правовата държава/член 4,/принципът на разделение на властите /чл. 8,/ и принципът на независимост на съдебната власт/

чл.117 от Конституцията /не допускат този начин на взаимоотношения между законодателна и съдебна власт, поради което чл.2, ал.2 от Закона за държавния бюджет на Р България за 2022г е противоконституционен.

Май 2022

Изготвил правното мнение:

Проф. д-р Христина Балабанова

Не възразявам правното ми мнение да бъде публикувано.